

การสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิตตามคุณลักษณะอันที่ประสงค์

Teaching Thai in Higher Education to Develop Desired Characteristics of Graduates

สรศักดิ์ เชี่ยวชาญ

Sorasak Chiewchan

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

บทคัดย่อ

การสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา อาจารย์ควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ฝึกกระบวนการคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการแบ่งปันความรู้กันในห้องเรียนเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นั่นคือมีความสามารถในการสื่อสารทั้ง 4 ด้านทั้งการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียน สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: คุณลักษณะบัณฑิต การสอนภาษาไทย

Abstract

For Teaching Thai in Higher Education, lecturers should consider their students as the child-centered by providing opportunities them to participate in the learning, practicing the thinking processes for creating knowledge by themselves, encouraging them to do self-study, and sharing their knowledge in the classroom. These teaching methods result to develop students to be graduates with desired characteristics, including good practices in four communication skills including listening, reading, speaking and writing for correctly and efficiently communications, and a systemic thinking process.

Keywords: Characteristics of Graduates Thai Lagrange Teaching

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญา โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ เป็นมรดกสำคัญของชาติที่ควรเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้อยู่คู่ชาติไทยตลอดไป วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับที่มีการจัดการ

เรียนการสอนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยการจัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการสอนภาษาไทยนั้น ไม่ว่าสังคมโลกจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางอย่างไรก็ตาม กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยก็ยังคงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในด้านของการสื่อสาร การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้มีประสิทธิภาพ โดยทั้งหมดจะต้องให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจหลักภาษาและวรรณคดีไทยอย่างเห็นคุณค่า ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยอาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องหาเทคนิควิธีเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น (Khamnet, 2015)

การสอนภาษาไทยในปัจจุบันที่ก้าวสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ทำให้อาจารย์ต้องรู้จักใช้วิธีการสอนที่มีความหลากหลายและทันกับยุคสมัย สอดคล้องกับกาลเวลาและบริบทในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มองเห็นประโยชน์ของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังช่วยในการศึกษาหาความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ เพื่อการประกอบอาชีพ รวมถึงด้านความบันเทิง นวัตกรรม การสอนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอันจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งและเข้าใจยิ่งขึ้น เพราะวิธีการสอนหรือรูปแบบการสอนที่ใหม่และหลากหลายของอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความสามารถ จนมีศักยภาพออกสู่สังคมได้ และความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทในการจัดเก็บและนำเสนอความรู้ รวมถึงเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้อาจารย์ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Thongaim, and Chongchaikit, 2012: 76)

การสอนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงแนวคิดการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร ร่วมกับกระบวนการคิด เพื่อให้สอดคล้องกับ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาและธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในยุคที่เทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างในปัจจุบันนั้นอาจารย์ผู้สอนต้องเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันกับผู้เรียน เหมือนกันกับที่ Chalarux (2015: 71) ได้แสดงความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องการเน้นให้ทั้งผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนก้าวไปสู่การเรียนรู้พร้อม ๆ กัน ผู้ที่ต้องการพัฒนานั้นไม่ใช่เฉพาะผู้เรียนและยังเป็นผู้สอนด้วย โดยเฉพาะอาจารย์ต้องเป็นผู้เรียนรู้ไปพร้อมกันกับผู้เรียน เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากความซับซ้อนและไม่ชัดเจนของสังคมโลก รวมถึงส่งเสริมตนเองและให้ผู้เรียนให้สร้างความรู้ขึ้นใช้เอง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของการจัดการศึกษา หรือการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่น โดยประเด็นสำคัญที่อาจารย์ผู้สอนต้องเข้าใจเป็นเบื้องต้น ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา ธรรมชาติของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา และหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามเกณฑ์ดังนี้

1. บรรลุจุดมุ่งหมาย หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ได้ โดยการเรียนรู้ในขั้นสูง คือ ขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้และการประเมินค่า
2. ทันทตามกำหนดเวลา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนได้ตามกำหนดเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยสามารถสอนได้ครบถ้วนตามเนื้อหาสาระที่ได้วางแผนไว้
3. ประหยัด หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรทุกอย่างอย่างประหยัดและคุ้มค่าในการจัดการ
4. เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพทั้งเชิงในปริมาณและเชิงคุณภาพ
5. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความสุข หมายถึง ทั้งฝ่ายผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนมีความสุขในการเรียนและการสอน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฝ่ายผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนในลักษณะของความสัมพันธ์แบบครูกับลูกศิษย์ (Ma-oon, 2016: 169)

ดังนั้นกล่าวได้ว่าหลักการสอนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาถึงความสนใจของผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน และฝึกกระบวนการคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการปฏิสัมพันธ์การสื่อสารระหว่างอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนอย่างอิสระเสรี และเกิดทักษะในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรให้ความสำคัญกับทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนมากกว่าตัวเนื้อหาความรู้ รวมถึงการจัดหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ การเชื่อมโยงความรู้ การรู้จักบูรณาการเนื้อหาแต่ละวิชาผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้จริง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจโลกแห่งความจริงในมิติรอบด้านและเกิดสมรรถนะในการเรียนรู้ (Mahavijit, 2016: 93) เป็นแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางทางความคิด กระบวนการทางสังคมกระบวนการกลุ่มและให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยอาจารย์ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Wannasian, 2016: 3) ทำให้เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และเป็นที่ต้องการของสังคมอันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประชากรของประเทศให้ออกไปเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบทบาทสำคัญของการสอนในระดับอุดมศึกษา คือ มีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่มีคุณภาพของประเทศไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน และจากรายงาน “The Future of Jobs” จัดทำขึ้นโดย “World Economic Forum” ได้รวบรวม 10 ทักษะที่ตลาดงานทั่วโลกต้องการ ปี 2020 โดยครอบคลุมทุกสายอาชีพ และทุกระดับการทำงานตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ไปจนถึงระดับบริหารควรมี ประกอบด้วย ทักษะการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการบริหารจัดการบุคคล การทำงานร่วมกับผู้อื่นการมีความฉลาดทางอารมณ์การรู้จักประเมินและตัดสินใจ มีใจรักบริการ ทักษะในการเจรจาต่อรอง และมีความยืดหยุ่นทางความคิด (Alex Gray, 2016) เพราะการเป็นบัณฑิตที่จบการศึกษานั้นนอกจากมีความรู้วิชาชีพในสาขาของตนเองแล้ว ยังจำเป็นต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ ที่สำคัญร่วมด้วย อาทิ มีกระบวนการคิดที่เป็นระบบมีความประพฤติที่ดี มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบสูง มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดี โดยสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่ควรได้รับการสร้างและพัฒนา จากการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยนั้นควรมีลักษณะ ดังนี้ (Areejitranusorn (2009); Nawsuwan and Singhasame, (2014: 220) Thongprayoon (2015))

1. ทักษะกระบวนการคิดทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพราะถือว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญและจำเป็นของทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารอย่างปัจจุบัน การคิดจะช่วยในการกลั่นกรองข้อมูล เนื้อหา และความรู้ของบัณฑิตเอง

2. มีทักษะเชี่ยวชาญในทางวิชาชีพเพื่อให้ มีความสามารถจบออกไปทำงานสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะในด้านความประพฤติ บุคลิกภาพ ทักษะที่ติดต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการพัฒนานตนเองทั้งในการทำงาน และชีวิตส่วนตัว

4. มีทักษะทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะดังกล่าวถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งต่อโลกยุคปัจจุบัน ที่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของทุกคน บัณฑิตจึงควรได้รับการฝึกฝนทักษะด้านนี้อย่างสม่ำเสมอ เพราะเทคโนโลยีสมัยใหม่มีการพัฒนาระบบ รวมถึงวิธีการใช้งานอยู่ตลอดเวลา

5. ทักษะทางการสื่อสารทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เพราะบัณฑิตเมื่อออกไปสู่ตลาดแรงงาน ไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดก็ตาม การสื่อสารถือเป็นทักษะที่สำคัญในองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยบัณฑิตที่สามารถสื่อสารภาษาได้ดีมีประสิทธิภาพ ย่อมจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้องได้รับการพัฒนาทักษะในหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่จะทำหน้าที่สอนเพื่อพัฒนาให้เกิดทักษะเหล่านั้นแก่ผู้เรียนของตน ผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยการสอนในระดับอุดมศึกษา ควรเป็นกระบวนการที่อาจารย์ผู้สอนได้ดำเนินการให้กับผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในการพัฒนากระบวนการคิด มีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ Good and Brophy (2003: 2) กล่าวถึงความสำคัญของอาจารย์ผู้สอนว่าไม่เพียงแต่จะเป็นผู้จัดการความพร้อมของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังมีความเกี่ยวข้องในด้านมิติทางสังคมในรูปแบบความสัมพันธ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากการสอนเนื้อหาวิชา โดยการแสดงออกทางพฤติกรรมทางสังคมที่อาจจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ล้วนมีผลกระทบต่อผู้เรียน ทั้งนี้ความสำคัญของการสอนของอาจารย์ผู้สอนที่แสดงออกในขณะที่ทำการสอน การจัดกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียนที่มีทั้งการพูด การอธิบาย การใช้คำถาม การเสริมแรง การออกคำสั่ง และการสร้างสถานการณ์ที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียน ได้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านความรู้เจตคติ และทักษะเพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด

การสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษานั้นมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามบริบทและมีประสิทธิภาพ ผ่านสถานการณ์การใช้ภาษาจริง นอกจากนี้ยังมีหลักสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดผ่านกระบวนการสื่อสารโดยภาษา ดังที่ Prapphal (1998: 3) ได้แสดงความเห็นว่าการเรียนการสอนภาษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนนำภาษาไปปฏิบัติได้ในสถานการณ์จริง ข้อมูลทางภาษาที่ใช้สอนจะต้องอยู่ในระดับของภาษาที่ใช้จริงคือ มีความต่อเนื่อง มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีความเป็นธรรมชาติ และข้อมูลทางภาษาเหล่านี้ควรมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน การให้ข้อมูลทางภาษาที่ใกล้เคียงผู้เรียนและไม่สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความรู้ทั่วไปของผู้เรียนได้ ทำให้ข้อมูลทางภาษามีความหมายขาดแรงจูงใจจากผู้เรียน ซึ่งเหมือนกันกับ Erbsook (2012) ที่เสนอว่าการสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นถึงหลักเกณฑ์การใช้ภาษา อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาและความถูกต้องอีกด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนแนวนี้จะต้องเน้นกิจกรรมเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด เช่น มีการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้สนทนาโต้ตอบกันเป็นคู่ กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ มีการสวมบทบาทสมมติ การเล่นเกม เป็นต้น และการที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้นั้น ผู้เรียนต้องมีทักษะความสามารถทั้ง 4 ด้าน คือด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม ด้านความสัมพันธ์ของข้อความ และ ด้านการใช้กลยุทธ์ในการสื่อความหมาย สอดคล้องกับ Thawai (2017) ที่กล่าวถึงการ

สอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) เป็นแนวคิดในการสอนภาษาที่มุ่งเน้นความสำคัญของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้จริง มีการจัดลำดับขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน ซึ่งเชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษา และความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านภาษาไปใช้ในการสื่อสาร ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนต้องคำนึงถึงการให้ผู้เรียนได้สื่อสารในชีวิตจริง มีการจัดกิจกรรมและภาระงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารจริง สื่อการสอนที่ใช้ก็เป็นสื่อจริง แต่อาจารย์ก็ต้องไม่ละเลยความรู้ตามหลักภาษาและไวยากรณ์ที่ถูกต้อง

การสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษาจึงควรเน้นทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ด้านอันได้แก่ การฟัง การอ่าน การพูดและการเขียนไปพร้อม ๆ กันกับการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักและบริบทของภาษาดังนั้นการสอนรายวิชาภาษาไทยที่เป็นวิชาบังคับในระดับอุดมศึกษาควรเป็นดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกการรับสารจากการฟังและอ่านเนื้อหา ข้อมูล ข่าวสาร จากสื่อหลายประเภท โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้สะดวกในปัจจุบัน เพื่อฝึกการฟังและอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยให้ผู้เรียนพิจารณาเนื้อหาให้ครบถ้วนสามารถแยกแยะส่วนเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นของผู้ส่งสาร ข้อมูลที่ฟังและอ่านนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร เพราะอาจารย์ภาษาไทยจำเป็นต้องสอนการคิดให้แก่ผู้เรียน เพราะหากผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง จะทำให้ผู้เรียนดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข (Natha, 2015: 68)

2. อาจารย์ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนเลือกสื่อในการฟังที่เหมาะสม โดยศึกษาประเภทของสื่อก่อน เช่น รายการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เพื่อเป็นการสร้างสรรค์เพิ่มพูนความรู้ ควรเลือกที่เหมาะสมกับวัยและมีคุณค่าในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยขณะที่ฟังนั้นควรจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ข้อความ พิจารณาการใช้ภาษาของผู้พูดว่าเหมาะสมหรือไม่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ตนเองฟัง เพื่อประกอบการทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของสารนั้น ๆ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น (Sriburanapitak, 2013)

3. อาจารย์ผู้สอนควรแนะนำผู้เรียนให้เลือกอ่านจากสื่อที่มีความเหมาะสมเพื่อค้นหาคำตอบที่ต้องการ ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น หนังสือประเภทตำรา วิชาการแขนงต่าง ๆ สารคดี บทความ รายงานการวิจัย ฐานข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์ที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในทางวิชาชีพให้แก่ตนเอง ซึ่งจะสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดในการรับสารดังกล่าวเพื่อกลั่นกรองข้อมูล เพราะการพัฒนาการอ่านควบคู่ไปกับการคิดเป็นการส่งเสริมการใช้วิจารณญาณ ประเมินคุณค่าและใช้ประโยชน์จากสิ่งที่อ่านได้ (Srisuebsai, 2008: 14)

4. อาจารย์ผู้สอนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้เรียน โดยอ่านจากสื่อ ๆ หลายประเภท ทั้งวรรณกรรมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมวรรณกรรมร่วมสมัย เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน ให้ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร สภาพสังคม ข้อคิดที่ได้ การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันรวมทั้ง หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และสื่อสังคมออนไลน์ โดยให้ผู้เรียนหาหนังสือหรือเรื่องที่ตนเองชอบและสนใจมานำเสนอหน้าห้องเรียน บอกคุณค่าของหนังสือเล่มนั้น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในห้องเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kullavanijaya, *et al.* (2009: 22) ที่ได้ทำการศึกษารับรู้การอ่านในระดับอุดมศึกษาโดยใช้กล่องเครื่องมือการอ่าน (Readings Kits) โดยเป็นสื่อประกอบการเรียนที่ใช้เนื้อหาที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้อ่านส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการอ่านภาษาไทยที่สูงขึ้น

5. อาจารย์ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนออกมาพูดต่อหน้าชั้นเรียน ทั้งการพูดแบบจับฉลากและแบบที่มีการเตรียมตัวก่อนการพูด เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการพูดต่อหน้าชั้นเรียน และแสดงบทบาทสมมติด้านการพูด เช่น การเป็นพิธีกร การบรรยายสรุป โดยให้ผู้เรียนจำลองสถานการณ์สมมติทั้งในแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงบุคลิกภาพที่ต้องใช้ในการพูด ตรงกับงานวิจัยของ Jaikasa (2012) ที่ได้ใช้การสอนแบบบทบาทสมมติพัฒนาการพูดในโอกาสต่างๆ ผลปรากฏว่านักศึกษาที่มีความสามารถในการพูดในโอกาสต่างๆ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีประสิทธิภาพการพูดสูงกว่าก่อนการเรียน และควรให้มีการสะท้อนผลการพูดทั้งจากอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมห้องเรียนเช่น ข้อดี ข้อด้อย สิ่งที่ต้องปรับปรุง รวมถึงข้อเสนอแนะในการพูดในครั้งต่อไป เพื่อให้ผู้พูดทราบเพื่อจะนำไปสู่เป็นการพัฒนาทักษะการพูดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเป็นคุณลักษณะของการแบ่งปัน เข้าใจเป้าหมาย มีการยอมรับซึ่งกันและกัน

เชื่อมั่นและมีขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการติดต่อสื่อสารในสิ่งแวดล้อมที่เป็นทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการตัดสินใจจากการลงความเห็นร่วมกัน ซึ่งอาจารย์จะเป็นผู้เอื้ออำนวยและชี้แนะให้ ผู้เรียนได้มองเห็นทางออกของปัญหานั้นๆ(Penn State University College of Education, 2009)

6. อาจารย์ผู้สอนควรนำตัวอย่างงานเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ ที่พบในชีวิตประจำวันประกอบการอธิบาย ให้ผู้เรียนสังเกตงานเขียนประเภทต่าง ๆ การใช้ภาษาในการเขียนงานแต่ละประเภท ทั้งในด้านการใช้คำ และประโยคและให้ผู้เรียนฝึกเขียนสรุปความ เช่น จากเนื้อหาที่ต้องการทำรายงานทางวิชาการ การเขียนอ้างอิง การเขียนบทความทั้งจากเรื่องที่ผู้เรียนสนใจและเรื่องที่กำหนดให้ การเขียนโครงการพัฒนาสถานศึกษาหรือชุมชนของตนเอง แล้วนำมาให้เพื่อนร่วมชั้นได้อ่าน มีการวิจารณ์งานเขียนร่วมกันเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ โดยเน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมการร่วมมือแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ จะช่วยในการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Vygotsky, 1978)

7. อาจารย์ผู้สอนควรแนะนำด้านการใช้ภาษาในการเขียน นอกจากตามหลักภาษาแล้ว ยังควรให้ผู้เรียนสังเกตภาษาที่ใช้ในสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการใช้คำสมัยใหม่ คำทับศัพท์ คำสแลง คำศัพท์เฉพาะกลุ่ม โดยอาจให้ผู้เรียนค้นคว้าคำเหล่านี้ออกมานำเสนอ โดยอธิบายความหมายที่ใช้ บริบทของการใช้คำเหล่านี้ และหากจะต้องเขียนแบบเป็นทางการควรใช้คำใดแทน เนื่องจากภาษาในอินเทอร์เน็ตที่มีการใช้อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อผู้ใช้ภาษา การนำมาเป็นสื่อการสอนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น และยังช่วยส่งเสริมความรู้ด้านวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยอีกด้วย (Tangteekarak, 2008: 71)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในทักษะทั้ง 4 ด้านทั้งการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียน รวมทั้งสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการแบ่งปันความรู้แก่เพื่อนร่วมห้องที่เรียนด้วยกัน เพื่อให้ได้คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตรงกับความต้องการของสังคมเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศ

References

- Areejitranusorn, C. (2009). *Desired Characteristics of Graduates*. Retrieved from <https://home.kku.ac.th/chuare/e-article/graduateframework.pdf>. [in Thai]
- Chalarux, N. (2015). *The Teacher's Role and Instruction in The 21st Century*. FEU Academic Review, 9 (1), May – July 2015. 64-71. [in Thai]
- Erbsook, W. (2012). *Communicative Language Teaching (CLT)*. Retrieved from <http://wilailuckjanekrueng.blogspot.com/2012/11/curriculum-and-instruction-in-english-2.html>. [in Thai]
- Gray, A. (2016). *The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution*. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-in-the-fourth-industrial-revolution/>.
- Good, T. L. & Brophy, J. E. (2003). *Looking in Classrooms* (9th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Jaikasa, N. (2012). *Development of Speaking Ability in Various Occasions by Using Role-Play Method in Art of Speaking of Vocational Certificate Students*. Payap Technological and Business College.[in Thai]
- Khamnet, W. (2015). *Five Steps for Student Development*. Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. Retrieved from <http://wutthiphongkhamnet.blogspot.com/>. [in Thai]
- Kullavanijaya, P. et al. (2009). *The Research of Comparisons of Reading Two Learning Strategies between Teacher-centered and Mixed Methods*. Bangkok: The Sirindhorn Thai Language Institute, Chulalongkorn University.[in Thai]

- Mahavijit, P. (2016). *Theme-Based Unit : Challenge of Learning Design for New-age Teachers*. Kasetsart Educational Review, 30(2), May - August 2016, 93-101. [in Thai]
- Ma-oon, R. (2016). *Managing the Quality of Teaching in Higher Education*. Journal of Southern Technology, 9 (2), July-December 2016, 169-176. [in Thai]
- Natha, N. (2015). *Strategic Teaching Thai Language in the 21st Century of Develop Higher Level Thinking Skills*. Journal of Education, Silpakorn University, 13 (1), (June- October 2015) ,57-69. [in Thai]
- Nawsuwan, K. & Singhasame, P. (2014). *Thai Graduate Characteristics toward ASEAN Community* .Journal Humanities and Social Sciences of Mahasarakham University. 33 (5), September – October 2014, 212-222. [in Thai]
- Penn State University College of Education. (2009). *Collaborative Learning*. Retrieved from <http://www.ed.psu.edu/nasa/colltxt.html>.
- Prapphal, K. (1998). *Language Teachers and The Changing Role*. PasaParitat Journal 17, 1-5. [in Thai]
- Sriburanapitak, R. (2013). *.Language and Usage*. Retrieved from <https://sites.google.com/site/phasathiykabkarchi/>. [in Thai]
- Srisuebsai, S.(2008). Integrated Reading and Thinking Management.(2nd ED.) Bangkok: nanmeebook. [in Thai]
- Tangteekarak, S. (2008). Using the Internet Language as The Teaching Medium. BU Academic Review, 7(2), 62-72. [in Thai]
- Thawai, P. (2017). *Communicative English Language Teaching* . Retrieved from <http://it.dru.ac.th/e-profiles/uploads/profile/499/learn20170731083550.pdf>. [in Thai]
- Thongaime, A. and Chongchaikit, M. (2012). *Development of Thai Language Knowledgebase for Higher Education*. Suthipari that journal, 26 (80), September - December 2012,73-97. [in Thai]
- Thongprayoon, C .(2015). *The Desired Characterisitcs of Thai Graduates in ASEAN Context*. Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning (e-JODIL), 5 (1), January - June 2015, 91-110. [in Thai]
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wannasian, D. (2016). MACRO model: 21st Century Learning Model. Retrieved from http://regis.dusit.ac.th/images/news/1421308421_MACRO%20%2021.pdf. [in Thai]